

دید و فرانسیس کر

مقاله ترویجی

هسته پژوهش‌های ترویجی اندیش‌نامه معماری^۱

من جایی بزرگ شدم که مهد کودک نداشت و جامعه خانواده شما بود. همه از شما مراقبت می‌کردند و تمام روستا جایی برای بازی کودکان بود. روزهای من لابه‌لای تأمین آب و غذا، سرشار از باهم‌بودن، گفت‌وگو با دیگران و ساختن خانه با هم بود. اتاقی را به خاطر می‌آورم که مادر بزرگ در تاریک‌وروشن آن می‌نشست و قصه می‌گفت؛ در حصار نجوای او، که ما را به نزدیک‌هم‌بودن فرامی‌خواند، مکانی امن جلوه‌گر می‌شد. این نخستین ادراک من از معماری بود.

فرانسیس کر

برگرفته از: وبگاه «جایزه معماری پritzkerprize.com /https://www.pritzkerprize.com»

۱. «هسته پژوهش‌های ترویجی» در این نشریه، تحت هدایت و مدیریت «مدیر مسئول» و با مشارکت پژوهش‌گران یا گروه‌های دانشجویی سعی در اشاعه و ترویج اقدام‌های مؤثر و با مثبت در حوزه تخصصی نشریه دارد.

دیدو فرانسیس کر، در سال ۱۹۶۵، در بورکینافاسو پا به عرصه جهان گذارد. یکی از فقیرترین و کم‌سوادترین کشورهای جهان؛ سرزمینی بدون آب پاکیزه، برق و زیرساخت‌های مورد نیاز برای زیست حداقلی انسان. او بزرگترین فرزند پسر رئیس قبیله بود و نخستین فرد که از جامعه خود که تحصیل نمود. کلاس کوچک دوران کودکی او اتاقکی ساخته‌شده از بلوک‌های سیمانی و فاقد تهویه و نور در شهر تنکودوگو بوده است. او که در آن آب‌وهوای خشن ساعات زیادی را با بیش از صد هم‌کلاسی در آن محیط نامطبوع گرفتار آمده بود، به خود قول داد: روزی مدارس را بهبود می‌بخشد.

معماری خوب برای بورکینافاسو یعنی کلاس درسی که بتوانید در آن بنشینید و نوری تعدیل شده داشته باشید. چگونه باید از نور بهره‌مند باشیم و از گرمای شدید نیز در امان بمانیم؟ تنظیم شرایط محیطی و تامین آسایش اولیه حین آموزش، امکان یادگیری و هیجان واقعی را فراهم می‌کند.

او در سن بیست سالگی، باری دیگر از محیط مألوف خود ریشه کن شد؛ و این بار بسیار دورتر از خانه، با شهریه آموزش حرفه نجاری به برلین سفر نمود. روزها مشغول به ساخت اثاثیه و سقف‌های چوبی و شب‌ها در حال ادامه تحصیل در دوره متوسطه بود. او در سال ۱۹۹۵ بورسیه تحصیل در دانشگاه فنی برلین را دریافت و در سال ۲۰۰۴ با درجه عالی فارغ‌التحصیل شد.

دوری از بورکینافاسو باعث دوری قلب و ذهن او از سرزمین مادری نشد. او با حس مسئولیت نسبت به خاستگاه خود، بنیاد «ساخت مدرسه برای گاندو» را تأسیس نمود. این بنیاد که بعدتر در سال ۱۹۹۸ به «بنیاد کر» تغییر نام یافت از حق کودکان برای داشتن محیط آموزشی مناسب حمایت می‌نمود. نخستین ساختمان او، «مدرسه ابتدایی گاندو» توسط مردم ساخته شد. افراد بومی با تأمین منابع از زمان شروع ایده‌پردازی تا تکمیل بنا او را همراهی نموده و تمام اجزاء مدرسه را تحت هدایت کر و فرم‌های بدیع برگرفته از مصالح بومی و دانش مهندسی مدرن، با دست ساختند.

مدرسه ابتدایی گاندو، فرانسیس کر^۱

1 Gando, Burkina Faso 2001, photo courtesy of Erik-Jan Ouwerkerk.

مدرسه ابتدایی گاندو، در سال ۲۰۰۴ موفق به دریافت جایزه معماری افاخان شد؛ و دریافت این جایزه او را برای تاسیس دفتر معماری در برلین و در سال ۲۰۰۵ مصمم نمود. آثار او نه تنها امکان توسعه فضاهای آموزشی و درمانی در سراسر افریقا را فراهم ساخت، بلکه با ایجاد فرصت‌های شغلی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای، نقشی به‌سزا در تثبیت آینده جامعه او داشته است.

مرکز سلامت و رفاه اجتماعی، فرانسویس کر^۱

کر با هر سفر به گاندو، ایده‌هایی هدف‌مند، دانش فنی، درک محیطی و راه‌حلی زیبا را نیز با خود به ارمغان می‌برد. خدمات او به بشریت، حساسیت‌های فرهنگی، تعامل با جامعه و فداکاری، او را نمونه‌ای شاخص از سخاوت ساخته و مقابل چشمان ما نهاده است.

من کارم را وظیفه‌ای شخصی در قبال جامعه می‌دانستم. اما هر فرد دیگری نیز می‌تواند وقت بگذارد و در آنچه پیش روی ما است بنگرد. همه ما باید برای ایجاد کیفیتی که برای بهبود زندگی مردم مورد نیاز است، بجنگیم.

اکنون دیگر، دایره کارهای او از ساخت مدارس در کشورهای افریقایی بسیار فراتر رفته و سازه‌های موقت و دائمی در دانمارک، آلمان، ایتالیا، سوئیس، بریتانیا و ایالات متحده را دربر می‌گیرد. افتخارات و جوایز متعدد و معتبر او عبارت از جایزه بین‌المللی معماری پایدار ۲۰۰۹، جایزه معماری سوئیس ۲۰۱۰، جایزه طلای هولسیم ۲۰۱۲، جایزه معماری شلینگ ۲۰۱۴، جایزه یادبود آرنولد دبلیو برونر در معماری از آکادمی هنر و ادبیات امریکا ۲۰۱۷، دریافت مدال بنیاد توماس جفرسون در معماری ۲۰۲۱ و در نهایت جایزه پریتزگر در سال ۲۰۲۲ بوده است. این معمار، استاد مدعو در دانشکده طراحی دانشگاه هاروارد، دانشکده معماری ییل و دارای کرسی طراحی معماری و استاد همراه در دانشگاه فنی مونیخ بوده است. او عضو افتخاری مؤسسه سلطنتی معماری کانادا (۲۰۱۸)، مؤسسه معماران امریکایی (۲۰۱۲) و عضو رسمی مؤسسه سلطنتی معماران بریتانیا (۲۰۰۹) است.

1 Centre for Health and Social Welfare, photo courtesy of Francis Kéré

مرکز بهداشت و رفاه اجتماعی، عکس از فرانسویس کر

خانه پزشکان لئو، عکس از فرانسویس کر

Sarbalé Ke، عکس از ایوان بان

موسسه فناوری بورکینا، عکس از فرانسس کر

